

CODI 28539 LLENGUA LLATINA I LA SEVA LITERATURA II

Prof.: Jaume MEDINA CASANOVAS

Continguts

L'assignatura constarà de dues parts: una dedicada a la lectura i comentari de textos en prosa i una altra en què seran llegits i comentats textos en vers.

Pel que fa a la primera part, serà considerat el *Somni d'Escipió*, de Ciceró. La matèria prendrà el punt de partida en la situació d'aquest text dins el marc del *De re publica* ciceronià, atenent a les circumstàncies de la seva composició, la situació del tractat en l'obra de Ciceró (del qual serà exposada la vida -examinant d'una manera molt especial al període de la seva formació en la filosofia i en l'oratòria- i analitzada l'obra, tot tenint-ne en compte la distribució cronològica), la consideració del títol, el pla de l'obra, el tema, l'interès de l'obra, la composició dels llibres, així com la circumstància històrico-política viscuda per l'autor. Un apartat important anirà destinat a la presentació dels personatges que intervenen en l'obra. Hi haurà ocasió, al llarg del curs i a mesura que anirem avançant en la lectura i traducció del text, d'examinar aspectes ben interessants relacionats amb el contingut del mateix: d'una banda, tot allò que es pugui relacionar amb el platonisme, el pitagorisme i el socratisme ciceronians (amb una atenció especial al tema del *nosce te ipsum*), així com tot allò que guarda relació amb la concepció del cosmos per part dels antics (la música de les esferes, hi ocuparà el seu lloc destacat), i, d'una altra, al pensament polític de Ciceró en el marc del seu temps, com a fruit d'unes influències concretes, així com a les fonts del *De re publica* i a les seves influències posteriors. L'anàlisi de l'estil i de la llengua de Ciceró comptarà amb un apartat propi. Altrament, i com a activitat complementària, seran fetes algunes incursions en les obres de comentaristes del *Somni*, com Macrobi, gràcies al qual aquesta part del *De re publica* passà a l'Edat Mitjana, i l'humanista Lluís Vives. Així mateix seran considerats altres textos del mateix Ciceró (concretament, les *Tusculanes*, el *De senectute* i el *De amicitia*) en què també és tocat el tema de la immortalitat de l'ànima.

Pel que fa a la segona part, és a dir, la destinada a la lectura i comentari de textos en vers, el text a tenir en compte seran els *Fastos* d'Ovidi. Per començar, serà situada l'obra en el context de la vida i la resta de la producció del poeta. Tot seguit, s'analitzaran les característiques d'aquesta obra ovidiana sobre les festes romanes, en què l'autor presenta les antiguitats romanes segons l'ordre del calendari litúrgic. S'hi veurà el significat del mot *fasti*, així com la situació de l'obra en el marc de la història del calendari, tot tenint-ne en compte les fonts i la realització en els sis llibres que redactà el poeta. L'explicació del model de vers emprat per l'autor i també els altres procediments literaris faran de contrapunt a les estones dedicades a la traducció.

Avaluació

Consistirà en un examen per a cada una de les dues parts en què es divideix l'assignatura, en els quals es faran preguntes sobre els aspectes teòrics i pràctics referits a la matèria pròpia de l'assignatura.

Qualificació

Els exams tindran un valor del 80% (40% per a cada una de les dues parts). El 20% restant s'obtindrà en funció de: a) l'assistència i la participació a classe; b) la participació en les sessions de tutoria integrada.

Sessions de tutoria integrada

Es faran per grups reduïts i giraran entorn de problemes relacionats amb la mètrica i l'estilística ovidianes.

Bibliografia

De la primera part

Ambrosii Theodosii Macrobi Viri Clarissimi et Illustris Commentarium in Somnium Scipionis, Leipzig 1970.

Boyancé, P., *Études sur le "Songe de Scipion"*, Bordeus-París 1936.

Boyancé, P., *Sur le Songe de Scipion* (26-28), "L'Antiquité classique", XI, 1942, p. 5-22.

Ciceron, *Sueño de Escipión*. Texto latino, prólogo y notas por Antonio Magariños, Madrid 1943.

Cicerone, *Somnium Scipionis*. Introduzione e commento di Alessandro Ronconi. Firenze, 1967.

Marc Tulli Ciceró, *Somni d'Escipió*. Traduït i explicat per Eduard Valentí. Dins: "Homenatge a Carles Riba. En complir seixanta anys". Barcelona, 1953-1954, p. 373-388.

Courcelle, P., *La posterité chrétienne du "Songe de Scipion"*, "Revue des études latines", XXXVI, 1958, p. 205-234.

Courcelle, P., *Connais-toi toi-même. De Socrate à Saint Bernard*, París 1974, 1975, 1976.

Festugière, A.J., *Les thèmes du "Songe de Scipion"*, "Eranos", XLIV, 1946, p. 370-388.

Fontaine, J., *Le "Songe de Scipion", premier Anti-Lucrèce?*, "Mélanges A. Piganiol", III, 1966, p. 1711-1729.

Harder, R., *Ueber Ciceros' "Somnium Scipionis"*, "Schriften der Königsberger Gelehrten Gesellschaft", VI, 3, 1929.

Hubaux, J., *Du "Songe de Scipion" à la vision d'Enée*, "Collection Latomus", XLIV, 1960, p. 436-445.

Josserand, Ch., *L'âme-Dieu. A propos d'un passage du "Songe de Scipion"*, "L'Antiquité classique", IV, 1935, p. 141-152.

Kapp, E., *Deum te scito esse*, "Hermes", LXXXVII, 1959, p. 129-132.

Lamacchia, R., *Ciceros "Somnium" und das VI Buch der Aeneis*, "Rheinische Museum", CVII, 1964, p. 261-278.

Pepin, J., "Que l'homme n'est rien d'autre que son âme". *Observations sur la tradition du Premier Alcibiade*, "Revue des études grecques", LXXXII, 1969, p. 56-70.

Van den Bruwaene, M., *et dans le "Somnium Scipionis" de Cicéron*, "L'antiquité Classique", VIII, 1939, p. 127-152.

Vives, J.L., *Sueño de Escipión. Sueño al margen del "Sueño de Escipión" ciceroniano y Vigilia al margen del "Sueño de Escipión"*, sacado del libro V de "La República" ciceroniana. Dins: *Obras Completas*, Madrid 1947.

De la segona part

P. Ovidi Nasó, *Fastos*. Introducció, revisió textual i notes de Miquel Dolç. Traducció de Jaume Medina. Barcelona (Fundació Bernat Metge). I, 1991; II, 1997.

F. Peeters, *Les "Fastes d'Ovide. Histoire du texte*, Brussel·les, 1939.

C. Marchesi, *Leggende romane dei "Fasti" di Ovidio*, "Atene e Roma", XIII (1910), 115 ss, 175 ss.

- K. Allen, *The "Fasti" of Ovid and the Augustan Propaganda*, "The American Journal of Philology", XLIII (1922), 250-267.
- C. Clemen, *Römische Feste nach Ovids "Fasten"*, "Humanistisches Gymnasium" (1934), 87-95.
- F. Peeters, *Temps fort et accent de prose aux 5ème et 6ème pieds de l'hexamètre dactylique dans les "Fastes" d'Ovide*, "Atti del Convegno internazionale Ovidiano". Sulmona, 1958, II, 85-89.
- E. G. Wilkins, *A Classification of the Similes of Ovid*, "The Classical Weekly", XXV (1932), 73-78, 81-86.
- R. Schilling, *Ovide interprète de la religion romaine*, "Revue des Études Latines", XLV (1968), 225-226.
- K. Michels, *The Calendar of the Roman Republic*, Princeton, 1967.